

Принципи фінансового планування

У статті розглядається сутність та визначено основні принципи фінансового планування. Встановлено, що основним принципом побудови системи фінансового планування суб'єктів господарювання є перевага стратегії над поточною діяльністю.

Ключові слова: фінансове планування, фінансове прогнозування, план, принцип, інструмент, управління, фінансова стратегія.

В статье рассматривается суть и определены основные принципы финансового планирования. Установлено, что основным принципом построения системы финансового планирования субъектов хозяйствования является преимущество стратегии над текущей деятельностью.

Ключевые слова: финансовое планирование, финансовое прогнозирование, план, принцип, инструмент, управление, финансовая стратегия.

In the article deals with the essence and the main principles of financial planning. Established that the basic principle of construction of financial planning businesses have an advantage over the current strategy work.

Keywords: financial planning, financial forecasting, plan, principles, tools, management, financial strategy.

Постановка проблеми. Належна організація фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання в умовах транзитивної економіки потребує постійного удосконалення фінансового планування та розроблення фінансової стратегії, спрямованої на зміцнення економіки держави.

Динаміка змін у ринковому середовищі спонукає суб'єктів господарювання до адекватної реакції у прийнятті управлінських рішень. Проте їхня реалізація без фінансового планування і фінансового забезпечення стає практично неможливою. Фінансове планування є власне тим інструментом управління фінансовою діяльністю на макро- і мікроекономічному рівнях економіки, який дає змогу зменшити ризики, вчасно реагувати на зміни кон'юнктури ринку, а отже, забезпечує господарську самостійність суб'єктів господарювання та економіки в цілому [1].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання організації фінансового планування висвітлюються в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких Р.Л. Акофф, І. Ансофф, М.Д. Білик [1,2], О.С. Білоусова [3], І.А. Бланк, О.О. Бураков [4], І.П. Булеев, Дж. Ван Хорн, Є.Є. Іонін, Д.М. Коркуна, С. Майерс, В. Опарін, М. Поукко, В.Н. Самочкін, В.В. Степура [8], О.О. Терещенко, Д. Хан, А.В. Чупіс. Відзначаючи вагомий внесок науковців у цій сфері, слід зауважити, що окремі аспекти фінансового планування діяльності підприємств потребують подальшого дослідження. Зокрема, це стосується розкриття принципів

фінансового планування в забезпеченні господарської самостійності суб'єктів господарювання та економіки в цілому.

Мета статті. Систематизація підходів щодо сутності фінансового планування та основних принципів до фінансового планування суб'єктів господарювання в ринкових умовах невизначеності.

Виклад основного матеріалу. Фінансове планування є складовою частиною загального процесу планування, який організовується керівництвом підприємства [3]. Без реального фінансового планування економіка розвиватися не може. Плани складають на різних рівнях. Прикладом фінансового плану держави є державний бюджет, підприємства – бізнес-план.

Як показує практика, саме в умовах фінансової нестабільності як підприємств так і економіки в цілому, доцільність в сильному плануванні зростає.

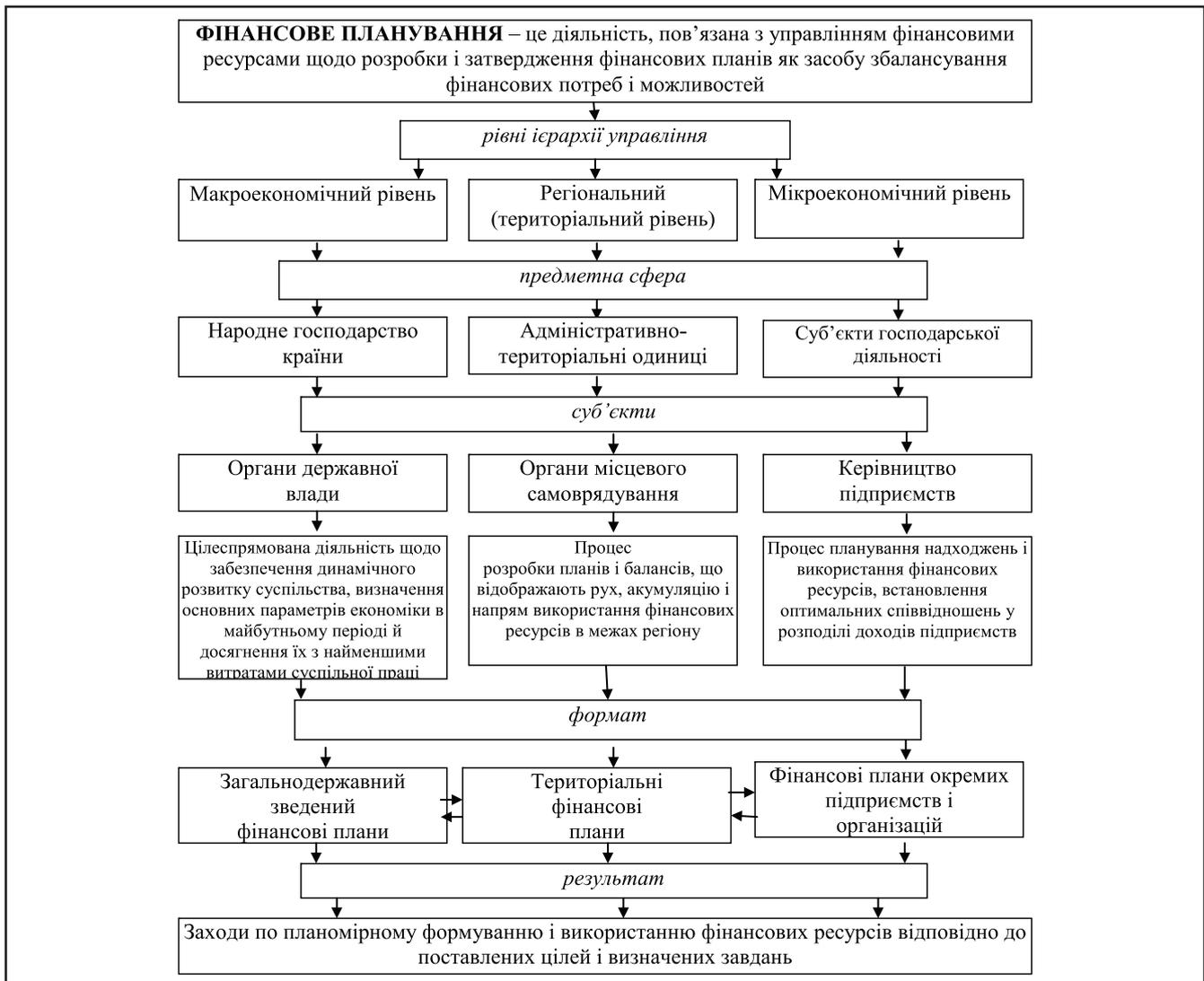
Фінансове планування – діяльність, пов'язана з управлінням фінансами та спрямована на забезпечення стійкого фінансового стану і підвищення рентабельності підприємства [2]. Об'єктом фінансового планування виступають фінансові ресурси, що утворюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Фінансовий план – це план формування, розподілу і використання фінансових ресурсів [6].

Фінансове планування є необхідним для фінансового забезпечення розширення кругообігу виробничих фондів, досягнення високої результативності виробничо-господарської діяльності, створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Метою фінансового планування є визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах для забезпечення прогнозованих напрямів діяльності, її взаємозв'язку з наявним та реально можливим до залучення капіталом з таким розрахунком, щоб підприємство, забезпечуючи безперервний рух грошових коштів, могло виконувати заплановані обсяги діяльності, та отримувати прибуток в розмірі, необхідному для забезпечення економічного, зростання.

Фінансове планування спрямоване на досягнення стійкого економічного зростання, підтримку збалансованості всіх рівнів управління фінансами. Сучасна модель фінансового планування надає підставу розглянути його за трьома рівнями: макроекономічний – визначення основних параметрів економіки в майбутньому періоді на підставі збалансованості та пропорційності фінансових ресурсів; регіональний – розробка прогнозів і програм регіонального соціально-економічного розвитку; мікроекономічний – розробка планових показників формування, розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства (рис. 1) [8, с. 119–120].

На думку О.Н. Лихачової, основним завданнями (цілями) фінансового планування є максимізація продажів, максимі-

Ієрархічні рівні фінансового планування

Удосконалено автором.

зація прибутку, максимізація власності власників підприємства [6, с. 15].

Розроблення фінансових планів повинно ґрунтуватися на загальновідомій методології прогнозування та планування в економіці, що дає змогу визначити основні принципи побудови та розрахунку планових показників. До основних принципів, правил фінансового планування можна віднести:

1. *Обґрунтованість*. Цей принцип передбачає розробку основних фінансово-економічних показників шляхом обґрунтування, базуючись на аналізі, чинному законодавстві, досвіді планування. Він передбачає застосування низки різноманітних методів: економіко-математичного моделювання, балансового методу, експертних оцінок тощо.

2. *Системність*. Даний принцип відображає системний підхід до показників фінансового плану, побудови системи показників, методів, моделей, побудову логічного ланцюга дослідження.

3. *Гнучкість*. Цей принцип передбачає своєчасне внесення змін у фінансові плани, при виникненні непередбачуваних обставин, а також забезпечення фінансових резервів.

4. *Точність*. Цей принцип передбачає досягнення максимально високої точності економічних параметрів, за оптимальних витрат на процес планування.

5. *Повнота*. Цей принцип передбачає, що планування повинно охоплювати всі галузі діяльності підприємства, а також всі етапи, дії та операції як господарських процесів, так і процесів управління. Якщо при плануванні щось випаде з сфери уваги менеджера, то неминуче виникнення в цій ланці неузгодженості, і як наслідок цього, зривів або порушення фінансово-господарської діяльності підприємства

6. *Принцип відповідності*. Даний принцип полягає в тому, що оборотні кошти слід планувати тільки із короткотермінових джерел. Необхідно використовувати короткотермінові джерела коштів, наприклад короткотерміновий банківський кредит, або комерційний кредит постачальників. А для довгострокових цілей, наприклад оновлення виробничих фондів, слід використовувати довгострокові джерела.

7. *Принцип неперервності*. Передбачає здійснення фінансового планування в часі як постійний безперервний про-

цес, що відбувається на підприємстві. Даний принцип передбачає поєднання у єдиному цілому перспективного та поточного фінансового планування.

8. *Принцип достатності інформації.* Передбачає необхідність використання інформації, яка є повною і достовірною. Це дасть змогу поступово уточнити і конкретизувати результати фінансового планування.

9. *Принцип реалістичності.* Передбачає необхідність врахування особливостей функціонування об'єкта, відносно якого розробляються фінансові плани, та можливості досягнення певних параметрів.

10. *Принцип імовірності помилок.* Дає змогу відслідковувати помилки, що виникають у процесі фінансового планування, а також у межах розроблених фінансових планів оцінити ризик можливої помилки та її наслідки, і сформулювати основні методи реагування на помилки.

11. *Принцип оптимальності.* Це принцип передбачає пошук найбільш економічно вигідного варіанта при плануванні, ефективно, найбільш повне використання фінансових ресурсів.

Основним принципом, згідно з яким потрібно будувати систему фінансового планування будь-якої організації є перевага стратегії над поточною діяльністю. На нашу думку, стратегічне фінансове прогнозування слід виділити в окрему групу, оскільки воно має вирішальне значення для прийняття рішень підприємством, наприклад у реорганізації бізнес процесів, інвестиційній політиці, ціноутворенні та ін. Такі рішення визначають діяльність підприємств на майбутні роки та знаходять своє відображення у фінансових планах. Тобто фінансове планування – це систематизований та логічний процес, взаємопов'язаних розрахунків, що має спільну стратегію. Вихідними умовами проведення фінансового планування є визначені стратегічні цілі та завдання підприємства на плановий період; результати проведення моніторингу господарсько-фінансової діяльності підприємства, його можливостей та проблем; вивчення зовнішнього оточення підприємства (держава, конкуренти, ринки факторів виробництва) та прогнозування його можливих змін. Результатом узагальнення цієї інформації є план господарської діяльності підприємства на майбутній період. В Україні буде оптимальним використання перспективних планів розвитку на 3–5 років, і така тривалість пов'язана із модернізацією виробництва, освоєння та випуску нових виробів тощо. Протягом більш короткого періоду часу такі заходи не здійсненні. Стратегічне прогнозування передбачає:

- вирішення завдань фінансового забезпечення, фінансового регулювання та стимулювання;
- формування горизонтів для більш детального планування за окремими напрямками діяльності;
- послідовність та координацію прийняття поточних рішень у процесі детального фінансового планування.

Система фінансового планування повинна базуватися на єдиних правилах:

- уніфікації бюджетних форм для структурних підрозділів (центрів фінансової відповідальності), незалежно від специфіки їх господарської діяльності;

- уніфікація бюджетних періодів для центрів фінансової відповідальності та інших структурних підрозділів та підприємства загалом;

- єдності процедур розробки бюджетів різних рівнів;
- стандартизації бюджетних форм із встановленими формами державної звітності;

- відповідності допоміжних бюджетних документів основним бюджетним формам;

- забезпечення можливості створення зведеного бюджету;

- стабільності процедур бюджетування і встановлених цільових нормативів на протязі всього бюджетного періоду;

- розподілу накладних витрат єдиним методом для всіх підрозділів;

- безперервності процедури складання бюджетів, яка передбачає регулярний перегляд та корекцію раніше зроблених розрахунків;

Фінансове планування – це впорядкований процес, процесі проведення розрахунків, що повинен відповідати низці вимог [5]:

- точність та своєчасність;
- баланс інтересів економічних суб'єктів і держави;
- єдність процесу фінансового планування;
- безперервність;
- гнучкість;
- стандартизація;
- повнота.

Висновки

Таким чином, значення фінансового планування для підприємства полягає в тому, що воно утілює стратегічні цілі у форму конкретних фінансових показників; надає можливість обґрунтування потреби підприємства в капіталі; служить інструментом забезпечення стабільності суб'єкта господарювання.

Встановлено, що фінансове планування – це управління процесами створення розподілу і використання фінансових ресурсів, які реалізуються в деталізованих фінансових планах з метою максимізації прибутку та зростання добробуту власників бізнесу.

Без фінансового планування не може бути досягнутий той рівень управління виробничо-господарською діяльністю суб'єктів господарювання, який забезпечує йому конкурентоспроможність та успіх на ринку, постійне вдосконалення матеріально-технічної бази, соціальний розвиток колективу та фінансову стабільність і економічний розвиток підприємства загалом.

Список використаних джерел

1. Білик М.Д. Фінансове планування на підприємстві в сучасних умовах / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2006. – №4. – С. 133–141.

2. Білик М.Д. Методи фінансового планування і прогнозування в управлінні фінансами підприємства // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №9 (64). – С. 79–84.

3. Білоусова О.С. Фінансове планування підприємств в управлінні процесами збалансування фінансів реального сектора // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – №3, Т. 1. – С. 45–54.

4. Бурлаков О.О. Становлення фінансового планування підприємств в Україні / О.О. Бурлаков // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2012. – №1 (59). – Ч. 2. – С. 251–253.

5. Коркуна Д.М. Фінансове прогнозування, як основа фінансових планів підприємства // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2008. – №628. – С. 539–545.

6. Лихачева О.Н. Финансовое планирование на предприятии: учеб.–практ. пособие / О.Н. Лихачева. – М.: Проспект: ТК Велби, 2003. – 263 с.

7. Ситник Г.В. Принципи фінансового планування та його роль у забезпеченні збалансованого фінансового розвитку підприємства // Інновація економіка. – 2011. – №7. – С. 76–78.

8. Степура В.В. Ієрархічні рівні фінансового планування // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – Том 2. – С. 119–123.

Танклевська Н.С. Теоретичні аспекти організації фінансового планування на підприємстві // Таврійський науковий вісник. – 2009. – Вип. 67. – С. 161–166.

УДК 339.176.004.77

Т.В. ДУБОВИК,

к.е.н., доцент кафедри маркетингу і реклами, Київський національний торговельно-економічний університет

Методологічні підходи до класифікації інтернет-магазинів

У статті наведена оцінка сучасного стану та тенденцій розвитку інтернет-магазинів. Виявлено особливості законодавчого регулювання діяльності інтернет-магазинів як суб'єктів господарювання. Уточнено трактування сутності поняття «інтернет-магазин». Систематизовано наукові підходи до класифікації інтернет-магазинів за різними специфічними ознаками.

Ключові слова: інтернет-торгівля, мережа Інтернет, інтернет-магазин, мережа інтернет-магазинів; підприємство торгівлі: за допомогою традиційних технологій продаж, інтернет-технологій.

В статье приведена оценка современного состояния и тенденций развития интернет-магазинов. Выявлены особенности законодательного регулирования деятельности интернет-магазинов как субъектов хозяйствования. Уточнена трактовка сути понятия «интернет-магазин». Систематизированы научные подходы к классификации интернет-магазинов по разным специфическим признакам.

Ключевые слова: интернет-торговля, сеть Интернет, интернет-магазин, сеть интернет-магазинов, предприятие торговли: с помощью традиционных технологий продаж, интернет-технологий.

Analysis of the literature revealed a large number of terms and concepts online store. As for timing, we have the following: online shop, network shop, online shop, online store, interactive website. According to the author, it is appropriate to use the term «online store».

The current legislation of Ukraine concept online store yet, but this kind of activity is remote sales. Distance selling – a form of sale of goods outside the trade or business premises in which the selection of goods and their order

does not coincide with the direct transmission of selected consumer goods.

In the classic sense, online shop – an interactive website, in which: advertised goods and services; accepted orders for goods and services, offers the visitor a variety of payment options to order goods and services available payment via internet to order goods and services, a visitor has the opportunity to register using login and password to continue to use the data already entered by him at the entrance to site sections, visitors have the opportunity to write the invoice for goods and services is prompt delivery of ordered goods and services, warranty and insurance ordered and paid for goods and services provided by compliance confidentiality agreements in force, agreements can do both individuals and legal entities.

In another definition, online shop – this is a specialized web site that belongs to the company – producers, trading companies, and is designed to promote consumer products on the market, increase sales, attract new customers.

On the basis of theoretical research, the author reasoned own position on the definition of online shopping – is an integrated software package that allows you to sell goods and / or services the Internet, automate business processes, providing the needs of customers, causing changes in purchasing behavior.

In order to improve improving commercial activities, the study proposed classification features online stores.

Properties Internet provide specific, distinct from the real, market environment in which traditional factors are absent or significantly transformed. The evaluation of the current state and trends of online stores that you can structure them according to various specific features. The basic types